

Propisivanje lijekova osobama starije životne dobi

Branislava Popović

Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci

SADRŽAJ

- * Važnost pravilnog propisivanja lijekova
- * Osobitosti starije populacije
- * Protokoli za praćenje kvalitete propisivanja
- * Propisivanje lijekova u nastavi

Uvod

- * Važnost pravilnog propisivanja lijekova
- * Uloga liječnika obiteljske medicine u propisivanju lijekova starijim osobama
- * Odabrati lijek koji je: učinkovit,
siguran,
ekonomičan

- * Državni zavod za statistiku 2011.-17,3 % starijeg stanovništva u Hrvatskoj

- * Starije osobe dobivaju od 3 -12 različitih lijekova istovremeno

Fialová D, Onder G. [Medication errors in elderly people: contributing factors and future perspectives](#) Br J Clin Pharmacol 2009;67:641-45.

- * 2004 istraživanje u Hrvatskoj stariji od 70 god prosječno 7 lijekova

Vlahović-Palčevski Vera, Bergman U. Quality of prescribing for the elderly in Croatia-computerized pharmacy data can be used to screen for potentially inappropriate prescribing. Eu J Clin Pharmacol 2004;60:217-20.

Osobitosti starije populacije

- * Komorbiditet
- * Politerapija - istodobno propisani lijekovi koji imaju povoljan zajednički učinak
- * Polipragmazija – nesvrshodno i neracionalno propisani lijekovi

Starenje-fiziološke promjene

farmakokinetika

- * Apsorpcija
- * Distribucija
- * Metabolizam
- * Eliminacija

farmakodinamika

- * Vežanje za receptore
- * Interakcija lijekova

Pokazatelji kvalitete u zdravstvu

Mjerljive vrijednosti kojima se ocjenjuje:

1. Struktura –pokazuju kvalitetu organizacijskih čimbenika
2. Postupci – mjere kvalitetu postupaka u zdravstvenoj zaštiti. **Poboljšanje postupaka je osnovni cilj svih kvalitativnih mjera**
3. Ishodi – mjere postignute rezultate

Pokazatelji kvalitete postupaka-propisivanje lijekova

- * Pomoć u poboljšanju kvalitete liječenja i smanjenje troškova liječenja
- * Ukazuju na moguće probleme u propisivanju
- * Otkrivaju područja koje je potrebno dodatno istražiti
- * Omogućavaju praćenje tijekom vremena

Pokazatelji kvalitete postupaka-propisivanje lijekova

Alati - protokoli za praćenje kvalitete propisivanja :

1. **Implicitni**- *The Medication Appropriateness Indeks*
2. **Eksplicitni** – Beersovi kriteriji sadrže 2 liste lijekova one neprikladne za starije i one koje treba izbjeći kod određenih bolesti

-“ *Screening Tool to Alert Doctors to Right Treatment*“), START 2007. Irska-popis od 22 lijeka koje osoba mora dobiti kod određene bolesti

Eksplicitni kriteriji za kvalitetu propisivanja

- * „*Screening Tool of Older Persons' Prescription*“), STOPP 2008.Irska
- * Protokol *Improved Prescribing in the Elderly Tool* -IPET lijekovi kontraindicirani u starijih kod određene bolesti u Kanadi
- * Larosche i sur - Francuski nacionalni konsenzus popis neodgovarajućih lijekova s nepovoljnim odnosom rizika i koristi, te lijekove upitne učinkovitosti

-
- * Lindblad i sur. popis od 28 kriterija interakcije lijeka i određene bolesti
 - * Malone i sur. 2004. popis 25 klinički značajnih reakcija lijekova
 - * Kanadski nacionalni konsenzus McLeoda i sur.38 lijekova vezani uz dijagnozu
 - * Prevalencija neprimjerenog propisivanja u svijetu **visoka**

„Hrvatski protokol” za kvalitetu propisivanja

- * S.Mimica –Matanović, V.Vlahović –Palčevski: popis lijekova koje treba izbjeći u starijih kombinacija Francuskog nacionalnog konsenzusa i Beersovih kriterija , lijekovi koje treba izbjeći uz određenu bolest kombinacija Kanadskog nacionalnog konsenzusa i IPET kriterija, popis prema Lindbladu o klinički značajnim interakcijama lijeka i bolesti, klinički važne interakcije prema Malone i Hanlon prilagođen hrvatskom tržištu lijekova

Mimica Matanović S, Vlahovic-Palcevski V.

[Potentially inappropriate medications in the elderly: a comprehensive protocol.](#) Eur J Clin Pharmacol. 2012 DOI: 10.1007/s00228-012-1238-1

Procjena kvalitete propisivanja

1. Prevalenciju nepravilnog propisivanja starijim osobama u primarnoj zdr.zaštiti
2. Učestalost primjene potencijalno štetnih kombinacija lijekova koje mogu izazvati potencijalno značajne interakcije
3. Učestalost nepravilnog propisivanja lijekova u odnosu na određenu bolest i neželjeni učinci koji se pri tom mogu javiti

Propisivanje lijekova u nastavi obiteljske medicine

- * Ponavljanje o pisanju recepata
- * Zakonska odgovornost za svaki propisani lijek
- * Propisani lijek mora biti učinkovit, siguran, odgovarajući, povoljne cijene

Propisivanje lijekova u nastavi obiteljske medicine

* Proces propisivanja

1. Postaviti radnu dijagnozu
2. Odrediti terapijski cilj
3. Izabrati lijek
4. Informirati pacijenta o potrebi uzimanja lijeka, dati uputu o lijek, upozorit na moguće neželjene pojave
5. Pratit pacijenta-kontrola

* Guide to Good Prescribing:A practical manual World Health Organization

* Action Programme on Essential Drugs

* Geneva,1994.

Neprimjerenost propisivanja lijekova

- * Neadekvatan lijek
- * Neodgovarajuća doza lijeka
- * Dužina trajanja liječenja
- * Propisivanje niže doze potencijalno korisnog lijeka
- * Nepotrebno uzimanje lijeka

Propisivanje lijekova u nastavi obiteljske medicine

- * Razmotriti da li je lijek potreban
- * Uvesti po jedan novi lijek-ne liječiti pojedinačne simptome bolesti
- * Od velikog broja preporučenih lijekova izabrati neophodne
- * Ne žuriti s uvođenjem novih lijekova
- * Praćenje ponašanja i životnih navika bolesnika-suradljivost

Propisivanje lijekova u nastavi obiteljske medicine

- * Korištenje nefarmakoloških mjera
- * Liječnik kao lijek
- * OTC lijekovi
- * Završetak terapije
- * Ako simptomi i dalje traju, reevaluacija terapije

Zaključak

- * Razviti „konzervativan” pristup propisivanju lijekova u studenata medicine.
- * Razumna primjena lijekova može utjecati na kvalitetu života starijih bolesnika.

* hvala

Pokazatelji kvalitete postupaka-propisivanje lijekova
Pokazatelji kvalitete postupaka-propisivanje lijekova
Pokazatelji kvalitete postupaka-propisivanje lijekova

